

Bijlage VMBO-GL en TL
2008

tijdvak 1

maatschappijleer 2 CSE GL en TL

Tekstboekje

Analyse maatschappelijke vraagstuk: alcoholgebruik onder jongeren

tekst 1

Wat zegt de wet?

Volgens de Drank- en Horecawet mogen zwak alcoholhoudende dranken (maximaal 15%) verkocht worden aan iedereen van 16 jaar en ouder. Voor sterke drank (meer dan 15%) geldt een minimumleeftijd van 18 jaar.

5 Wie in dronkenschap de openbare orde verstoort of een ander op straat lastig valt, is strafbaar volgens het Wetboek van Strafrecht.

bron: www.trimbos.nl, gedownload in februari 2007

noot Het Trimbos-instituut is het landelijk kennisinstituut voor geestelijke gezondheidszorg, verslavingszorg en maatschappelijke zorg.

tekst 2

Weinig enthousiasme voor alcoholplannen van minister Hoogervorst

Minister Hoogervorst (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) noemt de ernst en omvang van de alcoholproblematiek onder jongeren alarmerend. Kinderen drinken op steeds jongere leeftijd. Zeven van de tien kinderen drinkt het eerste glas alcohol al op of voor hun twaalfde jaar. Daarnaast drinken jongeren te vaak en te veel. Een derde van de 15-jarigen is maandelijks dronken.

5 Volgens de minister maken deze uitkomsten van recente onderzoeken duidelijk dat er maatregelen nodig zijn om het alcoholgebruik onder jongeren en vooral kinderen terug te dringen. "Gelukkig sta ik in dat standpunt niet alleen. Vrijwel alle betrokken partijen – naast het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport zijn dat instanties als het Nationaal Instituut voor Gezondheidsbevordering en Ziektepreventie (NIGZ) en het Trimbosinstituut, de alcoholproducenten en de horeca – zijn het er over eens dat we alles op alles moeten zetten om die trend van steeds vroeger, steeds meer en steeds vaker drinken te doorbreken."

15 Jongeren onder de achttien moeten een boete krijgen als ze een biertje kopen, zei minister Hoogervorst op het eerste Nationaal Alcoholcongres. Dit congres werd georganiseerd door het NIGZ.

20 Nu mogen 16-jarigen al bier kopen en krijgen alleen drankverkopers een boete als ze aan te jonge klanten leveren. De minister wil ook dat breezers en andere mixdrankjes uit de schappen van supermarkten verdwijnen. Alleen slijters mogen die nog verkopen.

In de Tweede Kamer erkennen CDA, PvdA en VVD dat steeds meer jongeren steeds jonger steeds meer drinken. Maar ze vragen zich af hoe de minister wil zorgen dat jongeren die bier of breezers kopen, ook echt bekeurd worden.

25 Drankwinkels en horeca zien niets in het plan van minister Hoogervorst om de leeftijdsgrens voor de verkoop van bier te verhogen van zestien naar achttien. Drankwinkels en de horeca klagen al tijden dat nu alleen verkopers bestraft worden als ze zich niet houden aan de leeftijdsgrenzen. Met de boetes voor te jonge drinkers krijgt Hoogervorst bij hen de handen dus wel op elkaar. Minder enthousiast zijn de drankuitbaters over de verhoging van de leeftijdsgrens. Die
30 werkt volgens hen averechts. "Dit vermindert het alcoholmisbruik door jongeren absoluut niet", meent directeur J. Claes van brancheorganisatie Koninklijk Horeca Nederland. "Een verhoging van de leeftijdsgrens bevordert juist de illegaliteit, omdat jongeren dan niet meer in de horeca terecht kunnen. Daardoor neemt drankmisbruik alleen maar toe", voorspelt de horecavoorman. Hij wil dat
35 de overheid juist illegaal drinken in sportkantines en bierketen aanpakt, omdat daar twaalf- en dertienjarigen vaak al aan de drank gaan.

De Stichting Alcohol Preventie (STAP) reageert precies omgekeerd. De drankbestrijders pleiten al jaren voor een leeftijdsgrens van achttien jaar voor alle drank. In principe is de stichting ook voor boetes voor te jeugdige
40 drankkopers, maar in de praktijk werkt dit niet, vreest STAP. STAP gaat ervan uit dat minder alcoholgebruik zal leiden tot minder schade voor individu en samenleving. Vooral onder jongeren neemt het alcoholgebruik toe hetgeen grote gevolgen kan hebben voor hun toekomst: geringere schoolprestaties, problemen met hun gezondheid.

naar: De Telegraaf van 20 januari 2006

tekst 3

Pak drankmisbruik jeugd strenger aan

M.N. Verbaten

In de VS worden jongeren onder de 21 jaar die alcohol gebruiken hard aangepakt. Nederland moet ook strenger optreden, meent M.N. Verbaten.

5 In Nederland is de wet op alcoholverkoop onlogisch en niet goed te controleren. Zo heeft de wetgever in Nederland bepaald dat het verboden is aan jongeren beneden de 16 jaar licht alcoholische dranken (bijvoorbeeld bier en breezers) te verkopen. Aan jongeren beneden de 18 jaar mag geen gedestilleerd worden verkocht. In de VS mag aan jongeren beneden de 21 jaar geen alcohol worden verkocht, of het nu bier is of sterke drank.

bron: www.nrc.nl van juni 2006

Larissa (15) krijgt overal alcohol

door Joop Bouma

Brabantse gemeenten slaan de handen ineen om alcoholmisbruik door jongeren te bestrijden. 'Laat je niet flessen', heet het project. "We zijn te lang te makkelijk met alcohol omgegaan."

5 Larissa, Karlijn, Teun en Bardo zijn alle vier vijftien jaar oud en afkomstig uit het Brabantse Deurne. Hun leraar op school selecteerde de vier kinderen voor een bijzondere proef. Ze zijn twee weken geleden, met in hun kielzog gedragswetenschappers van de Universiteit Twente, langs tientallen sportkantines, café's, disco's en supermarkten gegaan in het zuidoosten van Brabant.

10 Ze moesten er echt uitzien als 15-jarigen, dus geen 16 en ook geen 14. Daarom werd de selectie aan de leraar overgelaten. En ze moesten bier of een mixdrankje bestellen. Wat bleek: in negen van de tien gevallen kregen ze alcohol. Naar hun leeftijd werd slechts zelden gevraagd.

15 In de zestig sportkantines die ze bezochten, werd maar twee keer naar de leeftijd gevraagd en werd de leugen van de 15-jarigen ('Ik ben 16'), zonder controle geaccepteerd. En opvallend: de meisjes kregen het makkelijkst alcohol. Larissa had zelfs een score van honderd procent, ook in supermarkten en café's.

20 De proef vormt het begin van een groot alcoholproject in de regio Eindhoven. De 21 gemeenten die daar bestuurlijk samenwerken, willen de komende vier jaar alcoholmisbruik onder jongeren aanpakken.

Het uiteindelijke doel: geen alcohol meer onder de 16. Dat is ook de slogan van het project, met als ondertitel 'Laat je niet flessen'.

bron: Trouw van 27 oktober 2006

tekst 5

Meisjes drinken meer door tv-soap

NIJMEGEN (ANP) - Tienermeisjes drinken meer alcohol naarmate ze vaker naar de televisiesoap Onderweg Naar Morgen (ONM) kijken. In het afgelopen seizoen van ONM dronken de acteurs ook twee keer zoveel als hun collega's in de soap Goede Tijden Slechte Tijden (GTST).

- 5 GTST kreeg in 2004 kritiek omdat de acteurs zo veel dronken. Onderzoekers van de Radboud Universiteit in Nijmegen hebben in opdracht van de Stichting Alcohol Preventie (STAP) onderzoek gedaan naar de relatie tussen het kijken naar soaps en drinkgedrag onder 12- tot 19-jarigen. STAP concludeert uit de woensdag gepresenteerde resultaten dat vooral
- 10 tienermeisjes een verkeerd idee van de werkelijkheid krijgen doordat ze op televisie aldoor maar zien dat er alcohol gedronken wordt.

bron: De Twentsche Courant Tubantia van 6 juni 2006

tekst 6

EU zwicht voor alcohol lobby Geen strategie tegen alcoholmisbruik

Door onze correspondent
Hetty van Rooij

Brussel. Een krachtige lobby van bier- en alcoholproducenten heeft met succes een Europese strategie tegen alcoholmisbruik afgezwakt.

- In het vandaag in Straatsburg gepresenteerde plan doet de Europese Commissie geen aanbevelingen aan de lidstaten over belastingverhoging, een
- 5 verbod op alcoholreclame of waarschuwingen op de verpakking.

In plaats daarvan komt Commissaris Kyprianou (Volksgezondheid) met ideeën om de alcoholproducenten zélf het misbruik van hun producten tegen te laten gaan.

- De definitieve versie van het langverwachte plan van aanpak van Kyprianou
- 10 wordt vandaag door de Europese Commissie goedgekeurd.

- In interviews heeft de commissaris steeds gepleit voor een leeftijdsgrens voor de aanschaf van alcohol en hogere belastingen. In het stuk dat nu op tafel ligt is daarvan niets meer terug te vinden. De afgelopen maanden zijn Kyprianou's
- 15 ideeën, onder druk van de alcohollobby en sommige lidstaten, steeds verder afgezwakt.

bron: de Volkskrant van 24 oktober 2006

tekst 7

Uit het coalitieakkoord tussen de Tweede Kamerfracties van CDA, PvdA en ChristenUnie, 7 februari 2007

Volksgezondheid en zorg:

In onderzoeken komt steeds weer naar voren dat mensen hun gezondheid het allerbelangrijkste vinden. Niemand wil ziek of hulpbehoevend zijn. Iedereen wil zekerheid dat er in geval van ziekte of ouderdom zorg beschikbaar is.

- 5 Betaalbaar, toegankelijk en van hoge kwaliteit.

Het bestaande ontmoedigingsbeleid ten aanzien van drugs, alcohol en tabak wordt voortgezet. Er komt een verbod op reclame voor alcohol op radio en televisie tot 21.00 uur. De controle op de handhaving van de leeftijdsgrens bij verkoop van alcohol wordt verscherpt.

- 10 **Uitgavenombuigingen en lastenverzwaringen:**

Verhoging accijns op alcohol en tabak 0,2 (200 miljoen).

tekst 8

Minister Ter Horst (Binnenlandse Zaken) wil de verkoop van bier, wijn en andere 'zwak-alcoholische' dranken uit de supermarkt verbannen. De leeftijdsgrens voor deze dranken moet omhoog van 16 naar 18 jaar.

bron: NRC Handelsblad van 8 mei 2007